Elke dag met plezier naar school

2026-2027

Sint Ursula

VMBO - HAVO - ATHENEUM - GYMNASIUM

SAMEN ZORGEN VOOR SOCIALE VEILIGHEID

Op Sint Ursula staat sociale veiligheid centraal. Wij vinden het van essentieel belang dat leerlingen zich veilig, geaccepteerd en gerespecteerd voelen. Alleen in een veilige omgeving kunnen jongeren zich optimaal ontwikkelen, zowel cognitief als sociaal-emotioneel. Een veilige leer- en werkomgeving is daarom een basisvoorwaarde voor goed onderwijs.

Sociale veiligheid betekent dat leerlingen beschermd zijn tegen fysiek, psychisch en verbaal geweld, zowel op school als online. Structurele onveiligheid zoals pesten of uitsluiting, kan ernstige gevolgen hebben voor het welzijn en de schoolloopbaan. Het is dan ook van groot belang dat preventie, signalering en snelle interventie stevig zijn verankerd in ons schoolbeleid.

Het creëren en behouden van een sociaal veilige school vraagt om gezamenlijke inzet van schoolleiding, docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Dit document is bedoeld voor iedereen die samen met ons wil bijdragen aan een veilige, respectvolle en inclusieve leeromgeving.

In dit document vindt u:

- Een theoretische toelichting op lagen en pesten;
- Onze uitgangspunten en visie met betrekking tot sociale veiligheid;
- Preventieve en curatieve maatregelen op individueel, groeps- en schoolniveau;
- Aandacht voor online incidenten;
- Een overzicht van mogelijke interventies;
- Een duidelijk stappenplan voor de afhandeling van meldingen, inclusief verantwoordelijkheden van betrokken partijen.

Met dit document willen wij transparantie bieden én onderstrepen dat Sint Ursula zich actief inzet voor een sociaal veilige school, waarin elke leerling en medewerker zich veilig, gewaardeerd en ondersteund voelt.

INHOUD

Samen zorgen voor sociale veiligheid	Blz. 02
1. Veilig op school	Blz. 04
2. Over pesten	Blz. 06
3. Over online pesten	Blz. 08
4. Kracht van schoolbrede aanpak	Blz. 09
5. Vijfsporenaanpak	Blz. 11
6. Passende ondersteuning per niveau	Blz. 12
7. Stappenplan pesten	Blz. 13
8. Monitor veiligheidsbeleving	Blz. 14
Bijlage 1 Signalen slachtoffers en pesters	Blz. 16
Bijlage 2 Vormen online pesten	Blz. 17
Bijlage 3 Stappenplan omgaan met online incidenten	Blz. 18

1. VEILIG OP SCHOOL

Op Sint Ursula streven we naar een open en respectvolle schoolcultuur waarin iedereen zich veilig, gerespecteerd en gezien voelt. Een prettige en veilige sfeer is geen vanzelfsprekendheid, maar iets waar we samen aan werken, elke dag opnieuw. We geloven dat sociale veiligheid begint bij bewustwording: weten wat jouw gedrag met een ander doet en durven opkomen voor elkaar.

Grensoverschrijdend gedrag, zoals pesten, buitensluiten of intimideren, past niet in onze schoolcultuur. We tolereren dit niet en grijpen in zodra nodig. Elk signaal van onveiligheid wordt serieus genomen. We onderzoeken zorgvuldig wat er speelt en nemen passende maatregelen om herhaling te voorkomen en herstel mogelijk te maken.

In dit document leest u hoe wij omgaan met ongewenst gedrag en welke preventieve stappen we zetten om een veilige schoolomgeving te waarborgen. We willen dat leerlingen, ouders en medewerkers duidelijk weten waar we voor staan, wat we van elkaar verwachten en wat ze kunnen doen als er iets misgaat.

1.1. AFSPRAKEN SOCIAAL VERKEER

Op Sint Ursula zetten wij ons dagelijks in voor een veilige en plezierige school voor iedereen:

- Pesten en ongewenst gedrag nemen we altijd serieus.
- We werken samen met leerlingen, ouders en medewerkers om ongewenst gedrag aan te pakken.
- Pesten is onacceptabel en hoort niet thuis op onze school.
- We voeren gerichte acties uit om pesten te voorkomen én te stoppen.
- Bij signalen grijpen we snel, zorgvuldig en doeltreffend in.
- Ons team is goed getraind in het herkennen en aanpakken van pestgedrag.
- We monitoren de veiligheidsbeleving regelmatig via enquêtes en gesprekken.
- Leerlingen en ouders kunnen altijd terecht bij onze vertrouwenspersoon of coördinator sociale veiligheid.

Zo bouwen wij aan een schoolomgeving waar iedereen zich veilig voelt en met plezier werkt en leert.

1.2. AANSPREEKPUNTEN SOCIALE VEILIGHEID

Op Sint Ursula vinden we het belangrijk dat sociale veiligheid voor iedereen concreet en bereikbaar is. Daarom zijn er twee vaste aanspreekpunten binnen de school. Zij spelen ieder een eigen, maar samenhangende rol binnen het veiligheidsbeleid.

Vertrouwenspersoon voor leerlingen (VP)

De vertrouwenspersoon is er voor leerlingen die willen praten over vervelende ervaringen, zoals pesten, buitensluiting of grensoverschrijdend gedrag. Gesprekken zijn vertrouwelijk en veilig. De VP biedt een luisterend oor, denkt mee over oplossingen en helpt bij eventuele vervolgstappen, zoals de klachtenprocedure of verdere ondersteuning.

Vertrouwenspersoon voor leerlingen (VP):

Locatie Heythuysen
Mevrouw C. Spronck
✉ c.spronck@ursula.nl

Locatie Horn
Meneer M. Verschuren
✉ m.verschuren@ursula.nl

Coördinator Sociale Veiligheid (CSV)

De coördinator sociale veiligheid bewaakt het veiligheidsbeleid binnen de school. Zij stuurt het antipestbeleid aan, signaleert knelpunten en ziet toe op de naleving van protocollen.
De CSV is aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en medewerkers bij zorgen of meldingen over (on)veilig gedrag, of bij vragen over hoe te handelen in een situatie.

Coördinatoren sociale veiligheid:

Locatie Heythuysen
Mevrouw C. Palmen
✉ c.palmen@ursula.nl

Locatie Horn
Mevrouw M. Bouwens
✉ m.bouwens@ursula.nl

2. OVER PESTEN

2.1. VERSCHIL PESTEN EN PLAGEN?

Plagen gebeurt voor de lol, is meestal onschuldig en stopt zodra iemand aangeeft het niet leuk te vinden. Het gebeurt eenmalig of af en toe.

Pesten is bewust, herhaaldelijk en bedoeld om iemand te kwetsen. Vaak is er sprake van een machtsverschil, en het slachtoffer voelt zich bang, verdrietig of buitengesloten.

Wat is het verschil?
- Plagen is gelijkwaardig en stopt op tijd.
- Pesten is gemeen, herhaald en schadelijk.
- Plagen kan grappig zijn, pesten nooit.

2.2. VORMEN PESTEN

Pesten kan op verschillende manieren voorkomen en zich op verschillende manieren uiten. Soms gebeurt het zichtbaar en direct, maar het kan ook onopvallend of online zijn. Vaak lopen de vormen van pesten door elkaar heen.

Direct pesten - gebeurt zichtbaar met woorden op lichamelijk gedrag.	
Fysiek	Duwen, schoppen, slaan, knijpen.
Verbaal	Schelden, uitlachen, beledigen, nare opmerkingen.
Met spullen (materieel)	Afpakken, verstoppen of kapotmaken van spullen.
Mentaal	Dreigen, chanteren, onder druk zetten.
Racistisch	Kwetsende opmerkingen over afkomst of huidskleur.
Seksueel	Seksueel getinte opmerkingen of gebaren.

Indirect pesten	
Relationeel/sociaal	Buitensluiten, negeren, roddelen, geruchten verspreiden.

Online pesten	
Digitaal en mobiel	Blokkeren, stalken, dreigmails, ongepaste berichten of filmpjes verspreiden. Bijvoorbeeld: Bezemen, trolling, happy slapping, grooming, sexting, bangalijsten, identiteits-hack.

2.3. PESTROLLEN

Indien er sprake is van pesten, kunnen verschillende rollen worden onderscheiden. Bij pesten komen een aantal standaard pestrollen voor:

Gepeste	● De leerling die steeds wordt gepest. ● Heeft meestal een zwakkere positie.
Pester	● De leerling die begint met pesten. ● Vaak iemand met veel invloed of macht.
Meeloper	● Doet actief mee met de pester. ● Voert opdrachten uit of helpt de pester.
Aanmoediger	● Lacht mee, juicht of moedigt de pester aan. ● Wil erbij horen of is bang.
Buitenstaander	● Ziet het gebeuren, maar doet niets. ● Wil geen problemen of is bang.
Helper	● Neemt het op voor de gepeste leerling. ● Probeert het pesten te stoppen.

2.4. PESTEN SIGNALEREN

Pesten is vaak een verborgen groepsprobleem. Het gebeurt stiekem en wordt niet altijd gemeld. Daarom is het belangrijk alert te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag, bij zowel de pester als het slachtoffer. Veranderd gedrag kan een aanwijzing zijn, maar niet elk kind laat dit duidelijk zien. De signalen kunnen ook een andere oorzaak hebben. Goed observeren en doorvragen is daarom essentieel.
Zie bijlage 1 voor een overzicht van veelvoorkomende signalen.

3. OVER ONLINE PESTEN

Online pesten (cyberpesten) is een ingrijpende vorm van pestgedrag die vaak onzichtbaar blijft. Door het gebruik van smartphones en sociale media kan het 24/7 doorgaan, vaak anoniem en buiten het zicht van volwassenen. Het gebeurt via berichten, beelden, video's of nepprofielen. De impact is groot: slachtoffers voelen zich machteloos, omdat het bereik groot is en online materiaal lang blijft circuleren. Daarom besteden we in de lessen over sociale veiligheid en mediawijsheid extra aandacht aan online pesten. In bijlage 2 staan veelvoorkomende vormen van online pesten.

Een goede aanpak van online pesten lukt alleen als school, ouders en leerlingen samenwerken. Ouders spelen hierin een belangrijke rol. Wees alert op signalen en meld zorgen zo snel mogelijk bij de mentor of schoolleiding. Zo kunnen we samen tijdig en effectief optreden. Bij ernstig of strafbaar gedrag, zoals bedreiging, sexting of identiteitsfraude, kan naast schoolmaatregelen ook aangifte bij de politie nodig zijn.

3.1. ONLINE INCIDENTEN

Online incidenten waarbij sociale media betrokken zijn, kunnen grote gevolgen hebben voor de veiligheid en het welzijn binnen de school. Dit stappenplan is bedoeld voor situaties waarin:

1. incidenten van toelaatbaar online gedrag worden overschreden en
2. het incident de veiligheids(beleving) van leerlingen op school in gevaar brengt.

Het stappenplan in bijlage 3 richt zich specifiek op online incidenten tussen leerlingen. Situaties waarbij ouders of leraren direct betrokken zijn, vallen buiten dit stappenplan. De nadruk ligt op het vaststellen van online normen en op het herstellen van veiligheid op school, ook als de aanstichter niet te identificeren is. In dit stappenplan betrekken we van alle "betrokken leerlingen" en benadrukken we het belang van een verantwoordelijkheid van en voor alle betrokkenen:

- Aanstichters – Dit zijn de leerlingen die het online grensoverschrijdende gedrag initiëren. Soms is dit een leerling van de school, maar het kan ook iemand van buiten zijn.
- Slachtoffers – Zij ondervinden direct schade door het incident. Denk aan een leerling van wie een naaktfoto is verspreid of die wordt uitgesloten van een groepschat.
- Omstanders – Omstanders spelen bij online incidenten een grote rol: ze dragen bij door een bericht te delen, te liken of aan te moedigen, maar ook door passief te blijven terwijl ze weten wat er speelt.
- Betrokken leerlingen – Dit zijn alle leerlingen die betrokken zijn bij het incident: aanstichters, slachtoffers én omstanders.

Bij elk online incident is het cruciaal dat je als verantwoordelijke bepaalt wie je bij welke stap betrekt.

NB. Iedere situatie is anders en er is geen standaardaanpak. Het stappenplan geeft inzicht in de acties die door school genomen kunnen worden. In het geval van sexting betrekt de school altijd de wijkagent.

4. KRACHT VAN SCHOOLBREDE AANPAK

Een veilige schoolomgeving is van groot belang voor het welzijn en de ontwikkeling van iedere leerling. Op Sint Ursula wordt bij ongewenst gedrag, waaronder pestgedrag, een schoolbrede aanpak gehanteerd. Deze aanpak bestaat uit zowel preventieve als curatieve interventies, die plaatsvinden op drie niveaus:

1. Schoolniveau (beleid, cultuur, afspraken en voorlichting).
2. Groepsniveau (klas, mentoraat, groepsdynamiek).
3. Individueel niveau (leerling, ouders, begeleiding).

Door in alle lagen actief en zichtbaar te handelen, creëren we samen een klimaat waarin veiligheid, respect en verantwoordelijkheid centraal staan.

4.1. PREVENTIEVE INTERVENTIES

Preventieve interventies zijn maatregelen en activiteiten die bedoeld zijn om ongewenst gedrag en pestgedrag te voorkomen, voordat het ontstaat. Het doel is een veilig, positief en sociaal schoolklimaat creëren waarin leerlingen respectvol met elkaar omgaan en zich sociaal emotioneel kunnen ontwikkelen.

Voorbeelden van preventieve interventies:	
Schoolbreed beleid	Protocol sociale veiligheid, gedragsregels, open aanspreekbare schoolcultuur, bekendheid VP en CSV.
Schoolorganisatie	Actief toezicht door medewerkers (schoolplein, leswisseling), training/scholing personeel bij signaleren van pesten, ouderraad betrekken.
Voorlichting & educatie	Mentorlessen over pesten, sociale vaardigheden, groepsdruk, burgerschapsvorming en een informatieavond voor ouders organiseren.
Landelijk themaweken/-dagen	Aandacht voor Week tegen pesten (sep), Paarse vrijdag (dec), Week van de liefde (feb), Dag tegen discriminatie (mrt), Mediawijsheid (nov), enz.
Sociale afspraken	Opstellen klassenregels, gedragsafspraken maken, bespreken stappenplan ‘Pesten’.
Signalering & opvolging	Monitoren sociale veiligheid aan de hand van vragenlijsten, gebruik leerlingvolgsysteem, meldplicht signalen, observaties door medewerkers schoolorganisatie.
Positieve groepsvorming	Kennismakingsdagen (introductie), klassenactiviteiten.
Training & ondersteuning	Weerbaarheidtraining, faalangsttraining, lessen over sociale veiligheid.
Rol medewerkers	Positieve sfeer bevorderen, wijzen op gedrag- en omgangsregels, pestsignalen melden, aanspreken op gedrag.

Individuele begeleiding	Leerlingen betrekken bij oplossingen, mogelijkheid tot melding bij mentor, VP of CSV, persoonlijke begeleiding en correctiegesprekken.

Door deze interventies structureel in te zetten, proberen we pesten en ander ongewenst gedrag in een vroeg stadium te voorkomen. Toch is dit niet altijd genoeg.

4.2. CURATIEVE INTERVENTIES

Wanneer preventieve maatregelen onvoldoende effect hebben en er toch sprake is van pestgedrag of ander ongewenst gedrag, schakelt de school over op curatieve interventies. Deze zijn gericht op het stoppen van bestaand gedrag, het herstellen van de schade en het voorkomen van herhaling. Voor deze interventies is samenwerking tussen school, ouders en leerling van belang.

Voorbeelden van curatieve interventies:	
Individuele begeleiding	Gesprekken met de pester(s) over hun gedrag en motivatie, gesprekken met het slachtoffer over gevoelens, veiligheid en ondersteuning.
Groepsaanpak	Groepsgesprekken over de sociale rollen: pester, slachtoffer, meeloper, stille getuige. Herstellen van groepsdynamiek en normen.
Ouderbetrokkenheid	Ouders/verzorgers van betrokken leerlingen worden geïnformeerd, betrokken bij gesprekken, en actief betrokken bij gemaakte afspraken.
Gedragscontracten	Afspraken vastgelegd in een contract met duidelijke gedragsverwachtingen, consequenties en doelen.
Professionele begeleiding	Inzet van zorgcoördinator, leerlingbegeleider, interne of externe professionals bij hardnekkig pestgedrag of bij psychosociale problematiek.
Strafmaatregelen	Bij ernstig of herhaald pestgedrag: time-out, schorsing of – in uiterste gevallen – overplaatsing naar een andere klas of school.
Documentatie & opvolging	Registratie van gesprekken en acties in het leerlingvolgsysteem, terugkoppeling naar team en coördinator sociale veiligheid.
Samenwerking & evaluatie	Regelmatige evaluatie van de aanpak met leerling, ouders en school. Afspraken worden bijgesteld indien nodig. Samenwerking met externe instanties mogelijk

Om de curatieve interventies effectief uit te voeren, wordt de vijfsporenaanpak gehanteerd. Deze methode sluit perfect aan bij de aanpak die de school voert en zorgt ervoor dat alle betrokkenen bij pestgedrag structureel worden meegenomen in de oplossing. Deze aanpak voorkomt dat pesten als een individueel probleem wordt gezien, en laat zien dat iedereen een rol speelt in het stoppen én voorkomen ervan.

5. VIJFSPORENAANPAK

De vijfsporenaanpak wordt toegepast om ongewenst gedrag systematisch te analyseren en aan te pakken. Het helpt om pestgedrag niet alleen bij de bron aan te pakken, maar ook om de gevolgen te beperken, de groepsdynamiek te herstellen en herhaling te voorkomen. Het biedt houvast voor leraren, ouders en leerlingen en zorgt voor een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

De aanpak richt zich op vijf sporen:

Spoor 1 Slachtoffer *We nemen ieder pestsignaal serieus en bieden snelle, zorgvuldige ondersteuning.*	• Leerlingen kunnen pestgedrag melden bij hun mentor, vakdocent, de leerlingcoördinator of vertrouwenspersoon. • De school zorgt voor een veilige plek voor het slachtoffer om gehoord te worden. • Er is ruimte voor individuele begeleiding of het volgen van een weerbaarheidstraining. • Er worden afspraken gemaakt over veiligheid.
Spoor 2 Pester *De pester wordt aangesproken en begeleid, met als doel gedragsverandering en inzicht.*	• Pesters worden door de mentor, leerlingcoördinator, of teamleider direct en consequent aangesproken op hun gedrag en begeleid via gespreksvoering. • Er wordt gewerkt aan bewustwording van de gevolgen van het gedrag. • Indien nodig volgen disciplinaire of hulpverlenende maatregelen
Spoor 3 Middengroep *De zwijgende meerderheid in de klas heeft een cruciale rol bij het stoppen van pesten.*	• Mentoren geven lessen over groepsdynamiek, sociale veiligheid en weerbaarheid. • Leerlingen worden actief betrokken bij het bouwen aan een positieve groepscultuur. • Er wordt gewerkt aan burgerschap en het nemen van verantwoordelijkheid.
Spoor 4 Ouders *Ouders zijn essentiële partners in het voorkomen en aanpakken van pesten.*	• Mentor, teamleider of leerlingcoördinator voert gesprekken met ouders van slachtoffers en pesters. • Pesten wordt besproken in de ouderraad. • De ouderraad organiseert informatieavonden over sociale veiligheid. • Ouders worden betrokken bij signalering, preventie en oplossen van pestproblemen.
Spoor 5 Schoolorganisatie *De organisatie zorgt voor een schoolbreed beleid dat de basis vormt voor een structurele aanpak van pesten. Er is sprake van zichtbaarheid en voortdurende alertheid.*	• De schoolleiding draagt zorg voor goede informatievoorziening en deskundigheidsbevordering. • Het protocol sociale veiligheid wordt jaarlijks onder de aandacht gebracht bij het personeel. • OP en OOP houden actief toezicht en spreken leerlingen aan op gedrag. • In de schoolregels en klasregels zijn omgangsnormen vastgelegd. • Themaweken zoals de Week tegen Pesten, Paarse Vrijdag en de Week van Respect worden benut voor bewustwording. • Vertrouwenspersonen en coördinatoren sociale veiligheid zijn op de werkvloer zichtbaar en bereikbaar.

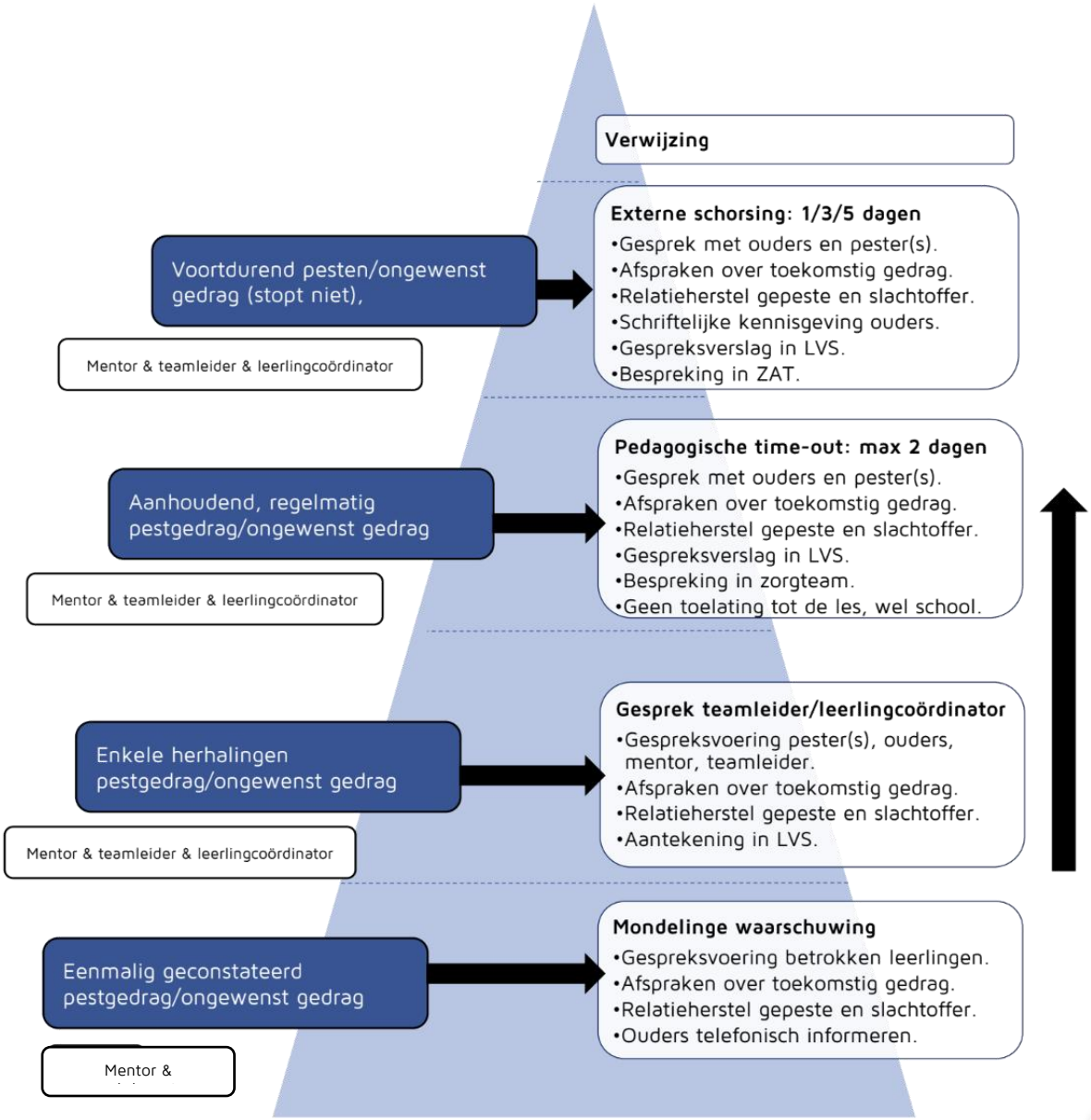
Door deze vijf sporen in samenhang toe te passen, creëren we een integrale aanpak. Alleen samen zorgen we voor een sociaal veilige school waar iedereen zich gezien, gehoord en gerespecteerd voelt.

6. PASSENDE ONDERSTEUNING PER NIVEAU

De curatieve interventies worden binnen Sint Ursula afgestemd en uitgevoerd via het cascademodel van de school. Dit model bestaat uit vijf ondersteuningsniveaus, waarbij op elk niveau gekeken wordt naar de ernst en complexiteit van de situatie:

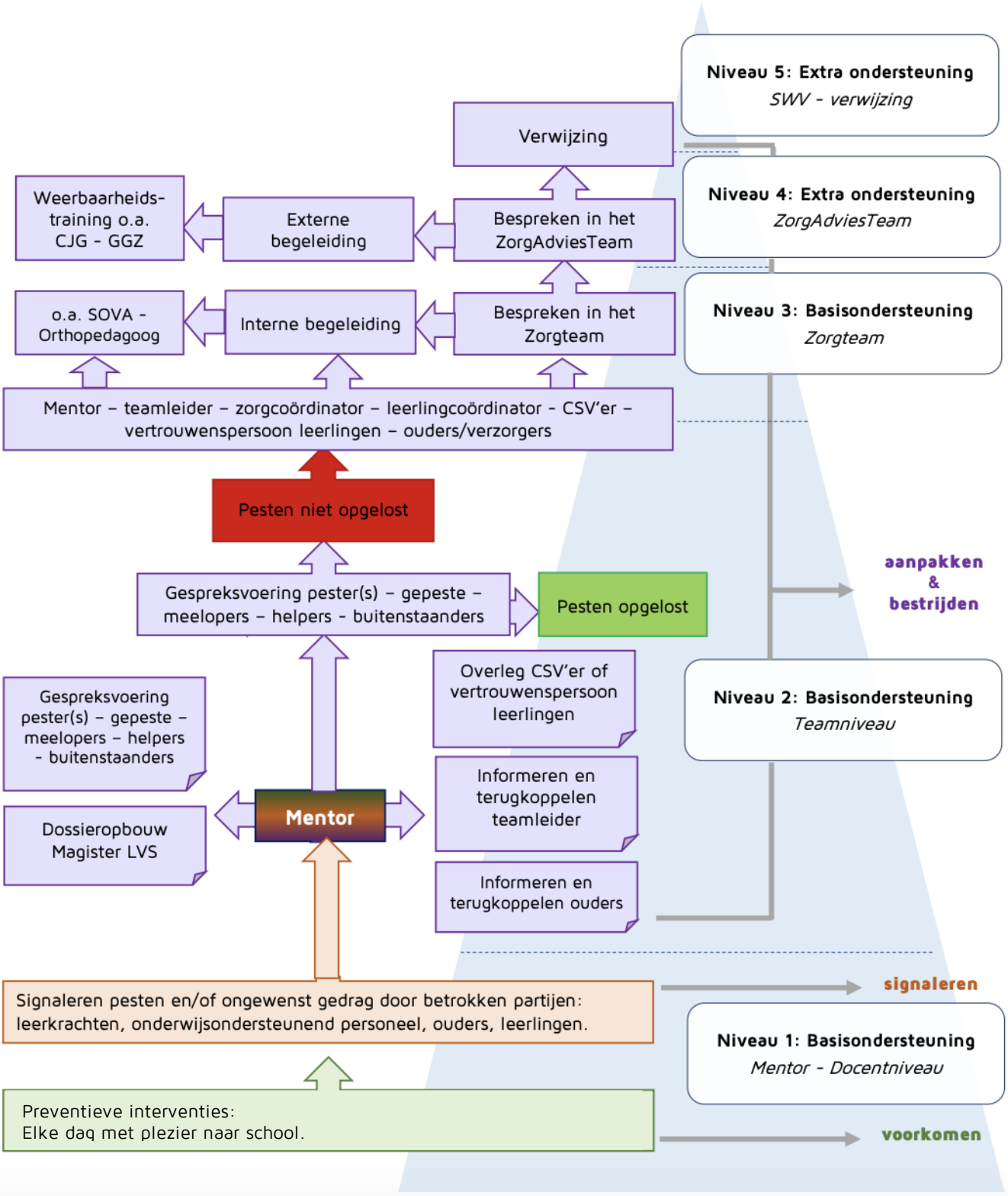
- Niveau 1: de mentor (en vakdocent) voert gesprekken en monitort gedrag.
- Niveau 2: inzet van leerlingcoördinator of interne ondersteuning.
- Niveau 3: intensieve begeleiding met inschakeling van het ondersteuningsteam.
- Niveau 4: samenwerking met externe hulpverlening.
- Niveau 5: bij blijvende problematiek: heroverweging van onderwijsplek (bijvoorbeeld overplaatsing of aangepaste leeromgeving).

Het cascademodel maakt duidelijk welke stappen worden gezet wanneer de problematiek aanhoudt, en welke partijen daarbij betrokken zijn. Het zorgt voor duidelijke verantwoordelijkheden en voorkomt dat leerlingen tussen wal en schip vallen.

7. STAPPENPLAN PESTSITUATIE

Het stappenplan pesten op basis van het cascademodel zorgt ervoor dat de school adequaat, systematisch en doelgericht handelt bij pestproblematiek. Het voorkomt willekeur, biedt een duidelijke structuur, en garandeert dat er op elk ondersteuningsniveau passende maatregelen worden genomen, met betrokkenheid van de juiste personen of instanties.

8. MONITOR VEILIGHEIDSBELEVING

Om de sociale veiligheid goed te kunnen waarborgen, maken wij gebruik van meerdere meetinstrumenten. Deze helpen ons om zowel vroegtijdige signalen van problemen op te vangen als om gerichte, preventieve acties op schoolniveau te ondernemen. Hieronder geven wij inzicht in de belangrijkste instrumenten die wij inzetten voor het monitoren van de sociale veiligheidsbeleving bij leerlingen en ouders.

Het protocol sociale veiligheid wordt jaarlijks (1 juni 2027) geëvalueerd en, waar nodig, in overleg met de betrokken collega's, waaronder de coördinatoren sociale veiligheid en de schoolleiding/directie, bijgesteld. Op deze manier blijven wij continu alert op de effectiviteit van ons beleid en zorgen wij voor een veilige leeromgeving voor iedereen.

1. AMN Balans (jaarlijks – alle leerjaren)
   De AMN Balans is een breed diagnostisch instrument dat de leeromgeving van leerlingen in kaart brengt. Eén van de belangrijke onderdelen van deze vragenlijst richt zich op het contact met leeftijdsgenoten. Hiermee kunnen we tijdig signalen oppikken van sociale onveiligheid, zoals pesten, buitensluiting of andere sociale spanningen. Deze inzichten dragen bij aan een veilige groepsdynamiek en bevorderen het sociaal-emotionele welzijn van leerlingen.
   Op basis van de ingevulde vragenlijst ontvangt de mentor praktische handvatten en adviezen om individuele leerlingen beter te begeleiden. Ook wordt in kaart gebracht of de leerlingen gebaat zijn bij bijvoorbeeld een training sociale vaardigheden. Dit helpt ons om proactief in te grijpen en ondersteuningsmaatregelen op maat te bieden.

2. GGD Gezondheidscheck (jaarlijks – 2e en 4e leerjaar)
   De GGD Gezondheidscheck is een vragenlijst waarin zowel de lichamelijke als mentale gezondheid van leerlingen wordt bevraagd. Het onderdeel sociale veiligheid richt zich onder andere op ervaringen met stress, pesten en gevoelens van veiligheid op school. De verzamelde gegevens geven de GGD en de school handvatten voor gerichte ondersteuning en hulp. Leerlingen die risico lopen op mentale of sociale problemen kunnen sneller worden geholpen. De informatie ondersteunt zowel de school als de GGD in het opstellen van preventief beleid en het bieden van structurele ondersteuning.

3. Ouder- en Leerlingtevredenheidsonderzoeken (OTO en LTO elke 2 jaar)
   Deze onderzoeken geven ons inzicht in hoe ouders en leerlingen de school beleven, waaronder aspecten als veiligheid, betrokkenheid, communicatie en sfeer. Het geeft een genuanceerd beeld van hoe de school ervaren wordt door de belangrijkste betrokkenen. De informatie vormt een waardevolle aanvulling op de eerder genoemde metingen.
   De tevredenheid van ouders en leerlingen speelt een cruciale rol in het succes van ons onderwijs. De resultaten gebruiken we om samen met het schoolteam concrete verbeteracties op te stellen.

   Uit de gegevens wordt specifiek de beleving van sociale veiligheid in kaart gebracht (monitor sociale veiligheid). Deze vragenlijst is wettelijk verplicht en biedt een breed beeld van hoe leerlingen de veiligheid op school ervaren, zowel fysiek als sociaal. De resultaten geven inzicht in langetermijntrends en helpen scholen bij het nemen van beleidsmatige beslissingen rond veiligheid, sfeer en pedagogisch klimaat. De resultaten worden tevens gebruikt voor externe verantwoording en kwaliteitsverbetering binnen het onderwijs.

Door het gebruik van deze verschillende instrumenten houden wij de vinger aan de pols als het gaat om het welbevinden van onze leerlingen. Elk instrument biedt unieke informatie, maar samen zorgen ze voor een compleet beeld. Hierdoor kunnen wij gericht werken aan een schoolomgeving waarin iedere leerling zich veilig, gezien en ondersteund voelt. Als schoolteam blijven we continu in ontwikkeling, met als doel: een positieve leeromgeving waarin leerlingen kunnen groeien, sociaal, emotioneel en cognitief.

BIJLAGE 1 SIGNALEN SLACHTOFFERS EN PESTERS

Slachtoffers van pesten

Algemeen	Stress gerelateerde klachten: hoofdpijn, buikpijn, moeheid, slechte eetlust, misselijkheid. Mentale klachten: stil, angstig, onzeker, negatief zelfbeeld. Lichaamstaal: gespannen, wegkijken, schouders hangen, ongelukkig, weinig emotie.
Op school – *Primaire signalen*	Wordt gepest, bespot, bedreigd, heeft bijnaam, wordt uitgelachen, fysiek geweld, beschadigde spullen, betrokken bij ruzies, geen weerwoord, verwondingen, blijft hangen na de les.
Op school – *Secundaire signalen*	Alleen, geen vrienden, als laatste gekozen, zoekt leerkracht op, moeite met spreken, oogt bang of verdrietig, verslechterende schoolresultaten.
Thuis - *Primaire signalen*	Kapotte kleding/spullen, verwondingen met vage uitleg.
Thuis - *Secundaire signalen*	Geen vriendjes thuis, niet uitgenodigd worden, slaapproblemen, bedplassen, angst voor school, omweg naar school, verlies interesse in schooltaken.

Pesters

Algemeen	Fysiek sterker, wil overheersen, impulsief, opstandig, agressief, stoer imago, weinig empathie, grote mond, positief zelfbeeld.
Op school	Pest op gemene manieren: spotten, schoppen, roddelen, richt zich op zwakkere leerlingen, zoekt steun bij meelopers, meisjes pesten door roddelen, buitensluiten, vriendinnen afpakken.
Thuis	Zegt populair te zijn, vaste groep, vertelt weinig, ouders vermoeden geheimhouding.

Bully-victims

Kinderen die een dubbelrol vervullen bij een pestsituatie: pester en slachtoffer.

- Vertoont agressief gedrag;
- Is zelf ook slachtoffer van pesten;
- Heeft dubbele aanpak nodig: begeleiding én begrenzing.

BIJLAGE 2 VORMEN ONLINE PESTEN

Body shaming	Iemand beledigen of belachelijk maken vanwege zijn of haar uiterlijk.
Cyberstalking	Iemand langdurig digitaal volgen en lastigvallen.
Dissing	Kwaadaardige berichten posten om iemand publiekelijk te vernederen.
Doxing	Privégegevens (zoals adres of telefoonnummer) online zetten om iemand te intimideren.
Exposurelijsten	(Banga)lijsten van meisjes met seksueel getinte insinuaties verspreiden; tegenwoordig vaak aangeduid als exposurelijsten of exposen.
Flaming	Uitschelden, bedreigen of beledigen via online kanalen.
Grooming	Online kinderlokken door vertrouwen te winnen en seksueel misbruik te maken.
Happy slapping	Geweld filmen en online zetten voor vermaak.
Identiteitshack	Valse profielen maken met andermans naam of foto's.
Laster	Roddels, foto’s of teksten verspreiden die iemand schaden.
Sexting	Seksueel getinte beelden van iemand zonder toestemming verspreiden.
Sextortion	Afpersen met seksueel materiaal.
Trolling	Opzettelijk provoceren, stoken of belachelijk maken om reactie uit te lokken.
Virtuele uitsluiting	Iemand bewust buitensluiten in groepsapps of chats.
Wrist reveal	Zelfbeschadiging van een ander suggereren via beelden of posts, vaak als ‘grap’.

| Voor meer voorbeelden en verdieping: bezoek www.stoppestennu.nl.

Stappenplan: omgaan met online incidenten

Incident

stap 1. Eerste stappen

- ☐ Vang eventuele melder op
- ☐ Vang betrokken leerlingen op
- ☐ Regel zorg voor betrokken leerlingen
- ☐ Stel een actieteam samen

stap 2. Breng het probleem in kaart

- ☐ Breng met het actieteam het probleem in kaart en bepaal de vervolgstappen

stap 3. Kom in actie

- ☐ Acties bij mogelijk strafbare feiten
- ☐ Ga in gesprek en begrens het gedrag
- ☐ Informeer ouders van betrokken leerlingen
- ☐ Informeer het onderwijsteam
- ☐ Wijs slachtoffer op extra hulp
- ☐ Wijs betrokkenen op hulp

stap 4. Beperk de schade & herstel de norm

- ☐ Ga in gesprek met alle leerlingen
- ☐ Betrek ouders indien nodig

stap 5. Organiseer herstel en nazorg

- ☐ Bepaal wie het herstelproces coördineert
- ☐ Organiseer herstel leerlingen
- ☐ Organiseer herstel medewerkers
- ☐ Plan follow-up gesprekken
- ☐ Overweeg hulp door externen
- ☐ Werk aan preventie

stap 6. Evalueer na afloop

- ☐ Evalueer incident en aanpak
- ☐ Evalueer het beleid

stap 7. Werk aan preventie

- ☐ Stel normen
- ☐ Begeleid normen actief
- ☐ Geef leerlingen verantwoordelijkheid
- ☐ Begrens waar nodig
- ☐ Betrek ouders actief
- ☐ Organiseer professionalisering
- ☐ Informeer leerlingen waar ze terechtkunnen

School & Veiligheid STICHTING

www.schoolenveiligheid.nl/kennisbank/stappenplan-online-incidenten